

قانون مالیات های مستقیم

بخش سوم : حقوق و دستمزد

به اهتمام :

جعفر اعلائی

سید علی حسینی نیک

خرداد ماه ۱۳۹۷

حقوق و دستمزد

| | | | |
|---------|--|----------------------|---------|
| صفحه ۱۴ | ماده ۸۹ | قوانین مالیات مستقیم | صفحه ۳ |
| صفحه ۱۵ | ماده ۹۰ | ماده ۸۲ | صفحه ۴ |
| صفحه ۱۶ | ماده ۹۱ | ماده ۸۳ | صفحه ۶ |
| صفحه ۲۱ | ماده ۹۲ | ماده ۸۴ | صفحه ۷ |
| صفحه ۲۲ | مواد مرتبط با حقوق و دستمزد در قانون کار | ماده ۸۵ | صفحه ۸ |
| صفحه ۲۸ | مواد مرتبط با حقوق و دستمزد در قانون تامین اجتماعی | ماده ۸۶ | صفحه ۱۲ |
| | | ماده ۸۷ | صفحه ۱۳ |
| | | ماده ۸۸ | |

مالیات بردرآمد حقوق

ماده ۸۲

تبصره

کلید
واژه ها

درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران بر حسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیرنقد تحصیل می کند مشمول مالیات بردرآمد حقوق است.

درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می شود مشمول مالیات بردرآمد حقوق می باشد.

تعریف بالقوه مالیات حقوق

۱ شخص حقیقی

۲ تسلیم نیروی کار

۳ اشتغال در ایران ← بند ۲ ماده ۴۴۱

حقیقی
حقوقی

کارفرما ← پرسنل
استمرار ← تعهد

۴ برحسب مدت (مزد) ساعت
برحسب انجام کار یافته (پروژه)

۵ نقد یا غیر نقد

ماده ۵ قانون مدنی: کلیه سکنه ی ایران اعم از اتباع ایرانی یا خارجی مطیع قوانین ایران خواهد بود، مگر در مواردی که قانون استثنا کرده باشد.

بند ۲ ماده ۱۸۰ ق م م : تعریف مقیم ایران: در سال مالیاتی مزبور لا اقل شش ماه متوالیا یا متناوبا در ایران سکونت داشته باشد.

درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد ، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون.

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۳

درآمد غیرنقدی مشمول مالیات حقوق بشرح زیر تقویم و محاسبه می شود:

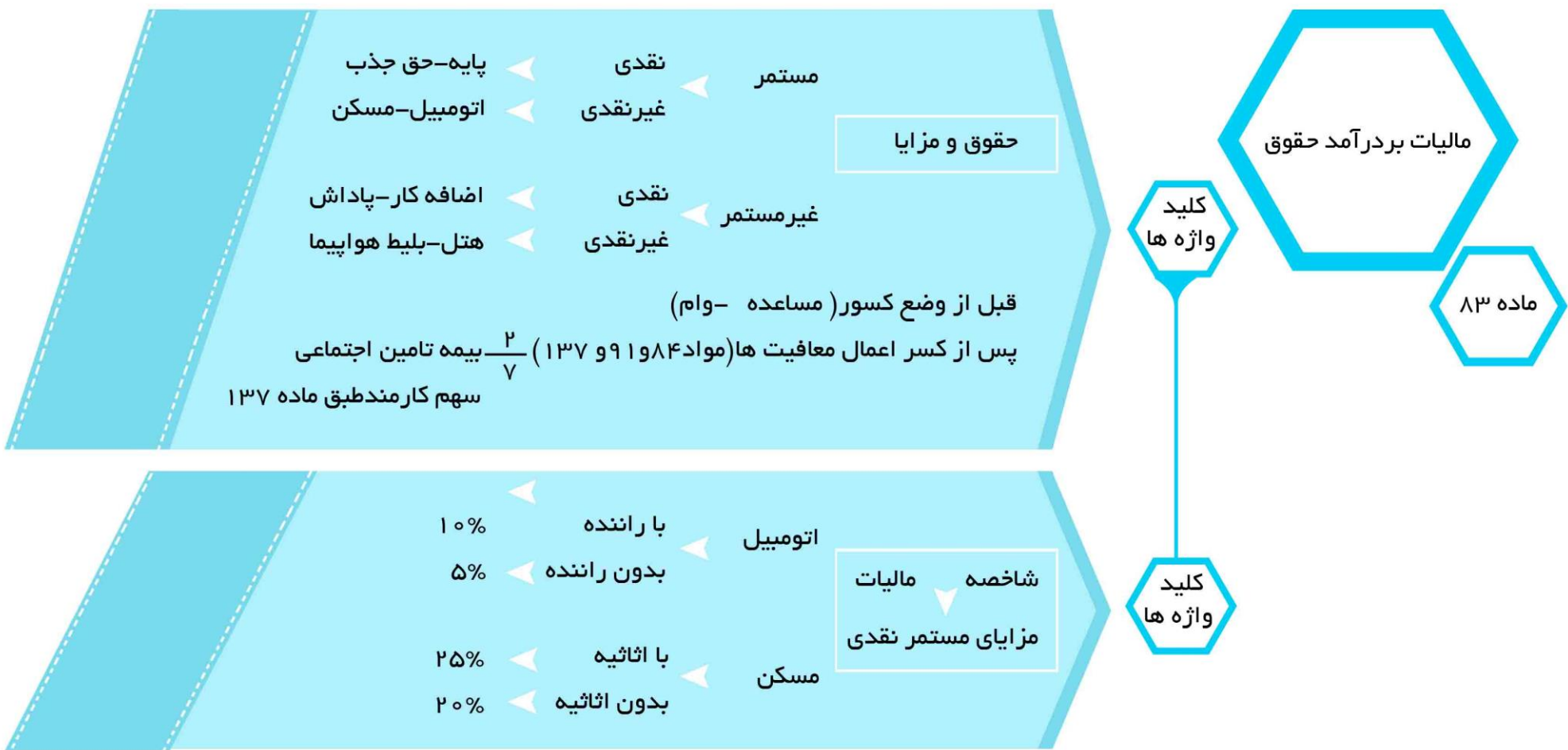
الف- مسکن با اثاثیه معادل ۲۵ درصد و بدون اثاثیه ۲۰ درصد حقوق و مزایای مستمر نقدی (با استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

تبصره

ب- اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ۱۰ درصد و بدون راننده معادل ۵ درصد حقوق و مزایای مستمر نقدی (باستثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

ج- سایر مزایای غیرنقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کننده حقوق.

تبصره



تعریف مزایای مستمر و غیر مستمر

- بند ۲ ردیف الف ماده ۱۴۸ ق ق حقوق و مزد اصلی و مزایای مستمر اعم از نقدی و غیر نقدی (مزایای غیر نقدی به قیمت تمام شده برای کارفرما)
- بند ۲ ردیف ب ماده ۱۴۸ ق م م مزایای غیر مستمر اعم از نقدی و غیر نقدی از قبیل خواروبار، بهره وری، پاداش، عیدی، اضافه کار، هزینه سفر و فوق العاده

بن کارت نقدی : قابلیت دریافت وجه از ATM
غیر نقدی : قابلیت نقد شوندگی نداشته و خرید صورت می گیرد

میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع ، هر ساله در قانون بودجه سنواتی مشخص می شود.

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۴

کلید
واژه ها

معافیت معیشتی
معافیت حقوق سالیانه میباشد

اعلام در بودجه سالیانه

استخدام بازنشسته ◀ که حالت استمرار دارد
(بخشنامه ۳۳۳۲۵/۲۳۰ د مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۵ معاون مالیاتهای مستقیم)

مجددا معافیت ماده
۸۴ تعلق می گیرد

بخشنامه ۱۶۶۳۵ مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ سازمان امور مالیاتی کشور
دادنامه شماره ۲۰۹ مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۱ برای هیات عمومی دیوان عدالت اداری
مودی مالیاتی همزمان می تواند از چند معافیت مالیاتی که از منابع مختلف مالیات می باشد استفاده نماید.

معافیت های موضوع تبصره ۱۱ ماده ۵۳ ق م م

معافیت های موضوع ماده ۵۷ ق م م

معافیت های موضوع ماده ۸۴ ق م م

معافیت های موضوع ماده ۱۰۱ ق م م

مالیات بردرآمد حقوق

ماده ۸۵

نکات

نکات

طبقه بندی
محاسبات
مالیات حقوق

نرخ مالیات بر در آمد حقوق کارکنان دولتی و غیر دولتی مازاد بر مبلغ مذکور در ماده ۸۴ این قانون و تا پنج برابر ان مشمول مالیات سالیانه ده درصد و نسبت به مازاد ان بیست درصد است.

| از | تا | نرخ مالیات | محاسبات | مالیات متعلقه |
|------------------------|-------------|------------|----------------------------|---------------|
| صفر | ۲۳/۰۰۰/۰۰۰ | معاف | | |
| ۲۳/۰۰۰/۰۰۰ | ۹۲/۰۰۰/۰۰۰ | (%۱۰) | $۶۹/۰۰۰/۰۰۰ \times (۱۰\%)$ | ۶/۹۰۰/۰۰۰ |
| ۹۲/۰۰۰/۰۰۰ | ۱۱۵/۰۰۰/۰۰۰ | (%۱۵) | $۲۳/۰۰۰/۰۰۰ \times (۱۰\%)$ | ۳/۴۵۰/۰۰۰ |
| ۱۱۵/۰۰۰/۰۰۰ | ۱۶۱/۰۰۰/۰۰۰ | (%۲۵) | $۴۶/۰۰۰/۰۰۰ \times (۱۰\%)$ | ۱۱/۵۰۰/۰۰۰ |
| به بالاتر مالیات (%۳۵) | | | | |

● آزاد < ماده ۱۳ مناطق به مدت ۲۰ سال از تاریخ مجوز

● ویژه < معافیت ندارد

مالیات حقوق در مناطق
و شرکتهای دانش بنیان

● کمتر توسعه یافته و محروم < ماده ۹۲ - ۵۰ درصد معافیت

● دانش بنیان < مستقر در پارک < از سال ۱۳۹۵ معاف

● لیست نهاد ریاست جمهوری < عدم معافیت

تا سال ۱۳۹۲ - نرخ مالیات جهت کارکنان دولتی و شرکتهای متفاوت بود

رسیدگی حقوق و دستمزد براساس سال مالی شرکتهای نمی باشد، برای شرکتهایی که سال مالی آنها میلادی یا میانسالی باشد دو برگه تشخیص مالیات حقوق صادر میگردد.

به دلیل متفاوت بودن میزان معافیت مالیاتی حقوق در هر سال

نکته: نوع فعالیت کارفرما و معاف یا مشمول بودن درآمد کارفرما از مالیات عملکرد، ارتباطی به معاف یا مشمول بودن حقوق بگیران آن کارفرما نسبت به مالیات حقوق ندارد.

مالیات بردرآمد حقوق

ماده ۸۶

پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف اند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

تبصره

در مورد پرداختهایی که از طرف غیر از پرداخت کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی، به عمل می آید، پرداخت کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت های قانونی مربوط به حقوق به جز معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون، به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰ %) محاسبه ، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت کنند و در صورت تخلف ، مسوول پرداخت مالیات و جریمه های متعلق خواهند بود.

تبصره

پرداخت های دانشگاهها، مراکز و موسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وسایر موسسات آموزشی و پژوهشی قانونی دارای مجوز رسمی از وزارتین فوق الذکر میباشند ، به اشخاص حقیقی اعم از کارکنان و غیر کارکنان خود در قالب حق التدریس مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰ %) و حق تحقیق، حق پژوهش و قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی مشمول مالیات مقطوع به نرخ پنج درصد (۵%) با رعایت سایر احکام مقرر در تبصره (۱) خواهد بود.



تخصیص : ثبت هزینه حقوق در دفاتر شرکت

هرگاه آخرین روز مهلت یا موعود مقرر برای تسلیم اظهارنامه یا سایر اوراقی که مودی مالیاتی به موجب مقررات مکلف به تسلیم آن می باشد. مصادف با تعطیل یا تعطیلات رسمی یا عمومی گردد اولین روز بعد از تعطیل یا تعطیلات مزبور برحسب مورد جز مهلت یا موعود مقرر جهت تسلیم اظهارنامه یا اوراق مذکور محسوب خواهد شد.

تبصره ۱ ماده ۱۷۷

بخشنامه ۵۴۸۴ - ۲۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۰

به نرخ
مقطوع
۱۰ درصد

مالیات متعلق را
بدون رعایت معافیت
ماده ۸۴

حق
المشاوره

حق حضور
در جلسات

حق
التدریس

حق
التحقیق

حق
پروژه

پرداخت به اشخاص
حقیقی غیر از
کارکنان خود

تبصره

تبصره ماده ۸۶ قدیم
۱۳۹۵/۱/۱
لغایت
۱۳۹۶/۶/۱۰

تبصره های
ماده ۸۶

به نرخ
مقطوع
۱۰ درصد

مالیات متعلق را با رعایت
معافیت ها قانونی به جز،
معافیت ماده ۸۴

هنگام هر
پرداخت به
اشخاص حقیقی

پرداخت کننده اصلی

تبصره ۱

تبصره ماده ۸۶ جدید
از مورخ
۱۳۹۶/۶/۱۱

به نرخ
مقطوع
۱۰ درصد

حق التدریس

کارکنان خود و
کارکنان غیر خود

پرداخت توسط دانشگاهها
مراکز و موسسات آموزشی
عالی، پژوهشی و فناوری

تبصره ۲

به نرخ
مقطوع
۵ درصد

حق التحقیق حق پژوهش
قراردادهای
پژوهشی و تحقیقاتی

بطور کلی، پرداخت هایی که از طرف اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی) بابت انجام کار به اشخاص حقیقی صورت می پذیرد، در دو قالب قرارداد حق الزحمه شغلی و یا حقوق انجام می شود و هر یک به شرح ذیل مشمول مالیات می گردد:

نام شماره
ص/۲۳۲/۲۲۸۷۷
۱۳۹۶/۱۲/۲۱
آقای محمد برزگری
مدیر کل دفتر
فنی و حسابرسی

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۶

۱ - پرداخت های به اشخاص حقیقی در استخدام اشخاص صدرالاشاره، بابت قراردادهای استخدامی منعقد شده تحت عناوین مختلف، به استناد ماده ۸۲ قانون مالیاتهای مستقیم، مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد حقوق می باشد که در اینصورت پرداخت کنندگان اصلی و یا غیر اصلی حقوق، حسب مورد مکلف به رعایت مقررات ماده ۸۶ قانون مزبور و اعلام نرخ های مقرر قانونی (در سال ۱۳۹۶ بر اساس مقررات قسمت اخیر بند(الف) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۶) در محاسبه مالیات حقوق، با تبصره های ماده موصوف، خواهند بود.

۲ - پرداخت های به اشخاص حقیقی، بابت فعالیت های شغلی بدون وجود هر گونه رابطه استخدامی، به موجب ماده ۹۳ قانون مالیاتهای مستقیم و با ملحوظ نظر قرار دادن حذف ماده ۱۰۴ قانون مزبور از ابتدای سال ۱۳۹۵، مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد مشاغل می باشد که در این گونه موارد کارفرمایان می بایست برابر مقررات از جمله مقررات موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ و آیین نامه اجرایی تبصره ۳ آن اقدام نمایند.

مالیات بردرآمد حقوق

ماده ۸۷

افزافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق طبق مقررات این قانون مسترد خواهد شد مشروط بر این که بعد از انقضای تیر ماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت مورد مطالبه قرارگیرد. اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست رسیدگی های لازم را معمول و در صورت احرازافزافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی نسبت به استرداد افزافه پرداختی از محل وصولی های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد افزافه پرداختی به حساب بدهی مزبور منظور و مازاد مسترد خواهد شد.

کلید
واژه ها

کلید
واژه ها

● بعد از پایان تیرماه تا آخر همان سال

● از دارایی محل سکونت

● دارایی مکلف به رسیدگی ظرف ۳ ماه از تاریخ تسلیم درخواست

● رسیدگی و پرداخت در صورت عدم داشتن بدهی

اقدام جهت

استرداد

◀ اشتباه محاسباتی از طرف دارایی

◀ از تاریخ دریافت تا تاریخ استرداد

◀ نرخ ۱/۵ درصد ماهانه

● ماده ۲۴۲

◀ مالیات قابل استرداد از طرف دارایی

● ق م ۳

◀ مالیات تکلیفی و علی الحساب پرداختی

◀ ظرف ۳ ماه و پس از درخواست مودی

درخواست مودی محدودیت زمانی ندارد

استرداد کارمند از تیرماه تا پایان همان سال

بخشنامه ۳۰/۲۱۴۰/۴۹۴۶ مورخ ۱۳۷۰/۲/۲۸ سازمان امور مالیاتی کشور

در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود دریافت کنندگان حقوق مکلف اند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق مالیات متعلق را طبق مقررات این فصل به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیر ماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۸

کلید
واژه ها

استثناء گیرنده حقوق می بایستی مالیات خود را پرداخت کند ◀ تا پایان ماه بعد

صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می باشند، موکول به ارائه مفاصا حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۹

کلید
واژه ها

در اداره کل امور مودیان بزرگ مالیاتی ◀ با همکاری پلیس گذرنامه (کل کشور)

● پرسنل ◀ ارائه مفاصا مالیات حقوق ◀ تنها نیاز تمدید یا خروج

خارجی

● نماینده (رئیس شعبه) ◀ مفاصا مالیات حقوق

◀ مفاصا مالیات عملکرد ◀ به شرط آنکه شخص خارجی باشد

● جهت تمدید ◀ مالیات حقوق ◀ تعهد

یا اجازه خروج ◀ مالیات عملکرد ◀ پرداخت ◀ تقسیط قبول نیست

در مواردی که پرداخت کنندگان حقوق، مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، اداره امور مالیاتی ذی صلاح مکلف است مالیات متعلق را به انضمام جرایم موضوع این قانون محاسبه و از پرداخت کنندگان حقوق که در حکم مودی می باشند به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه کند. حکم این ماده نسبت به مشمولان ماده (۸۸) این قانون نیز جاری خواهد بود.

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۹۰

کلید
واژه ها

کلید
واژه ها

مسئولیت سازمان امور مالیاتی زیربنای برگ تشخیص مالیات حقوق میباشد

همه معافیت ها می بایستی در لیست حقوق اعلام شود

امور مالیاتی ذی صلاح- (محل پرونده عملکرد)

| | | |
|--|----------|---|
| لیست در حکم اظهارنامه نمی باشد | ماده ۱۵۷ | ▶ |
| بهمین خاطر مرور زمان ماهانه محاسبه می گردد | ۱۵۶ | ▶ |
| ۲٪ حقوق پرداختی | ۱۹۷ | ▶ |
| ۱۰٪ مالیات معلقه | ۱۹۹ | ▶ |
| ۲/۵٪ ماهانه | | ▶ |

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۹۱

معافیت‌های مالیات بر درآمد حقوق

درآمدهای حقوق بشرح زیر از پرداخت مالیات معاف است :

۱ - رؤسا و اعضای مأموریت های سیاسی خارجی در ایران و رؤسا و اعضای هیأت های نمایندگی فوق العاده دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود بشرط معامله متقابل و همچنین رؤسا و اعضای هیأت های نمایندگی سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن در ایران نسبت به درآمد حقوق دریافتی از سازمان و مؤسسات مزبور در صورتی که تابع دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند.

۲- رؤسا و اعضای مأموریت های کنسولی خارجی در ایران و همچنین کارمندان مؤسسات فرهنگی دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دول متبوع خود بشرط معامله متقابل.

۳- کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین المللی به ایران اعزام می شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین المللی مذکور

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۹۱

معافیت‌های مالیات بر درآمد حقوق

درآمدهای حقوق بشرح زیر از پرداخت مالیات معاف است :

۴ - کارمندان محلی سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌ها و نمایندگی‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت ایران نباشند بشرط معامله متقابل.

۵ - حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراثت و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده.

۶ - هزینه سفر و فوق العاده مسافرت مربوط به شغل.

۷ - (۱۱/۱۳۸۰/۷ - حذف شد.) اصلاحیه ۲۷

۸ - مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه‌های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می‌گیرد.

۹ - وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

مالیات بر درآمد حقوق

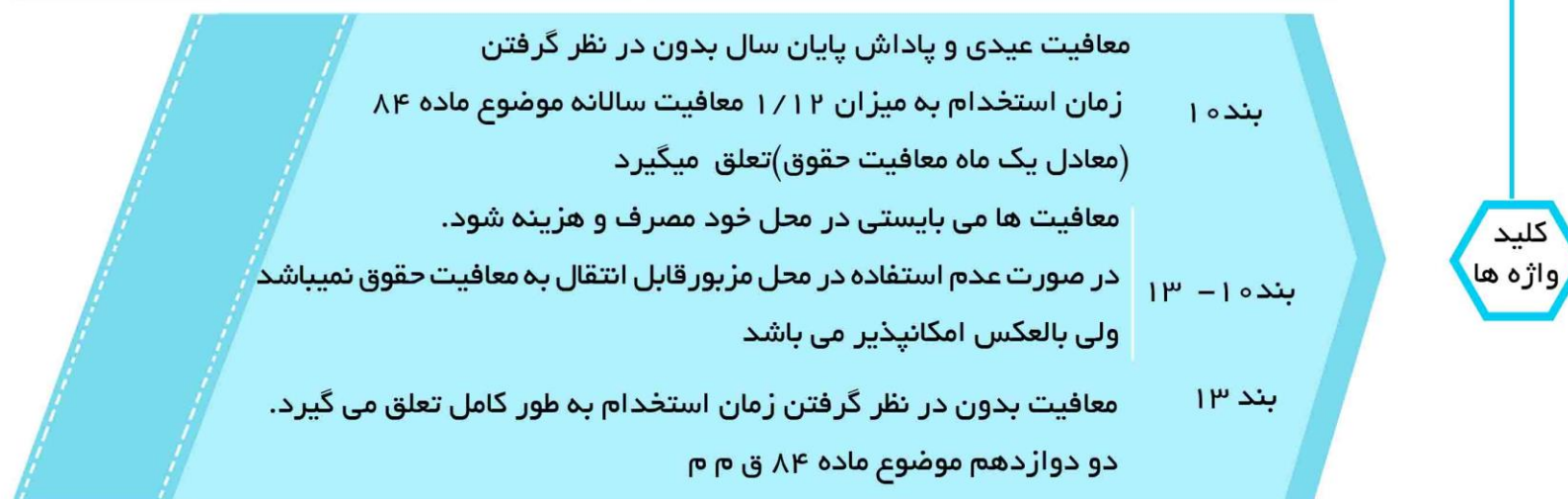
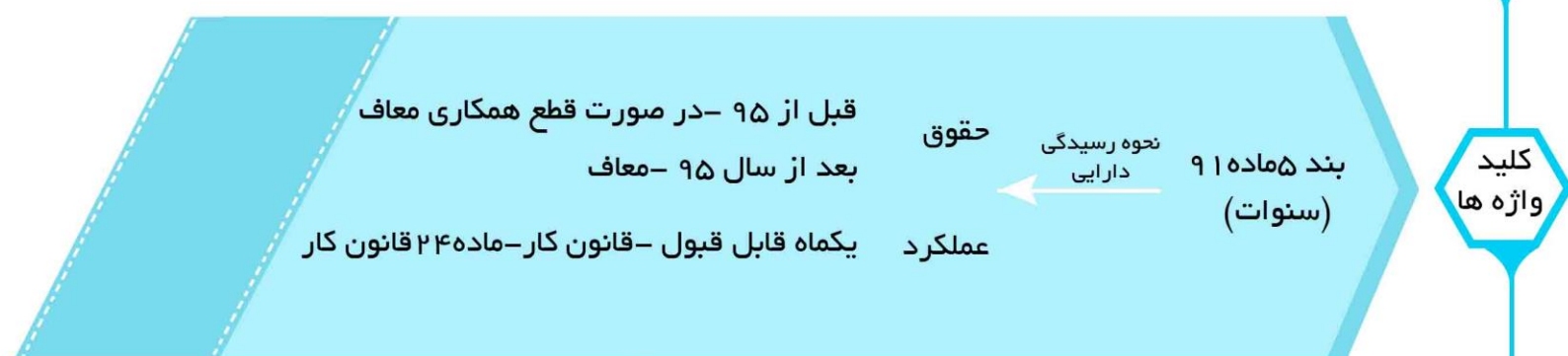
ماده ۹۱

معافیت‌های مالیات بر درآمد حقوق

درآمدهای حقوق بشرح زیر از پرداخت مالیات معاف است :

۱۰- عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون.
۱۱- خانه های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین نامه های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می شود.
۱۲- وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.

۱۳- مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.
۱۴- درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.



بند ۱۰ ماده ۹۱
معافیت عیدی پرداختی به کارکنانی که کمتر از یک سال در آن شرکت
اشتغال داشته اند به شرح زیر اصلاح گردید:

دفتر فنی و
حسابرسی مالیاتی

ص/۲۳۲/۱۵۵۹
۱۳۹۵/۰۲/۰۶

مالیات بر درآمد حقوق

بند
۱۰
ماده
۹۱

همچنین کارکنانی که یکسال کامل در آن شرکت کار کرده باشند نیز
از یک معافیت مالیاتی کامل عیدی موضوع بند ۱۰ ماده ۹۱ قانون
مالیاتهای مستقیم (یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده ۸۴
قانون فوق) بهره مند می گردند.

پنجاه درصد (۵۰ %) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بخشوده می شود

مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۹۲

بند ذ
ماده ۱۳۲

مناطق کمتر توسعه یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنجساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی بالحاظ شاخص های نرخ بیکاری و سرمایه گذاری در تولید تهیه میشود و به تصویب هیات وزیران میرسد و تا ابللاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می باشد. تاریخ شروع فعالیت با تایید مراجع قانونی ذی ربط مناط اعتبار برای احتساب مشوق های مناطق کمتر توسعه یافته است

▶ ماده ۲- کارگر از لحاظ این قانون کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد ، حقوق ، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می کند.

تعریف کارفرما

▶ ماده ۳- کارفرما شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارگر به درخواست و به حساب او در مقابل دریافت حق السعی کار می کند. مدیران و مسئولان و به طور عموم کلیه کسانی که عهده دار اداره کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول کلیه تعهداتی است که نمایندگان مذکور در قبال کارگر به عهده می گیرند . در صورتی که نماینده کارفرما خارج از اختیارات خود تعهدی بنماید و کارفرما آن را نپذیرد در مقابل کارفرما ضامن است .

خدمت نظام وظیفه

▶ ماده ۱۹- در دوران خدمت نظام وظیفه قرارداد کار به حالت تعلیق در می آید ، ولی کارگر باید حداکثر تا دو ماه پس از پایان خدمت به کار سابق خود برگردد و چنانچه شغل وی حذف شده باشد در شغل مشابه آن به کار مشغول می شود .

► ماده ۲۴- در صورت **خاتمه قرارداد کار**، **کار معین یا مدت موقت**، کارفرما مکلف است به کارگری که مطابق قرارداد، **یک سال یا بیشتر**، به کار اشتغال داشته است **برای هر سال سابقه**، **اعم از متوالی یا متناوب** بر اساس **آخرین حقوق مبلغی معادل یک ماه حقوق** به عنوان **مزایای پایان کار** به وی **پرداخت** نماید.

تعریف مزد

► ماده ۳۵- مزد عبارت است از **وجوه نقدی یا غیر نقدی** و یا مجموع آنها که در **مقابل کار به کارگر پرداخت می شود**.

تبصره ۱- چنانچه **مزد با ساعات انجام کار مرتبط باشد**، **مزد ساعتی** و در صورتی که بر اساس **میزان انجام کار و یا محصول تولید شده باشد**، **کارمزد** و چنانچه بر اساس **محصول تولید شده و یا میزان انجام کار در زمان معین باشد**، **کارمزد ساعتی**، نامیده می شود.

تبصره ۲- ضوابط و مزایای مربوط به **مزد ساعتی**، **کارمزد ساعتی** و **کارمزد و مشاغل قابل شمول** موضوع این ماده که با پیشنهاد شورای عالی کار به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی خواهد رسید تعیین می گردد. **حداکثر ساعات کار موضوع ماده فوق نباید از حداکثر ساعت قانونی کار تجاوز نماید**.

► ماده ۳۶- **مزد ثابت** ، عبارت است از مجموع **مزد شغل و مزایای ثابت پرداختی به تبع شغل**.

تبصره ۱- در کارگاه هایی که دارای طرح طبقه بندی و ارزیابی مشاغل نیستند منظور از **مزایای ثابت پرداختی به تبع شغل** ، مزایایی است که **بر حسب ماهیت شغل یا محیط کار و برای ترمیم مزد در ساعات عادی کار پرداخت می گردد** . از قبیل **مزایای سختی کار ، مزایای سرپرستی ، فوق العاده شغل و غیره** .

تبصره ۲- در کارگاه هایی که طرح طبق بندی مشاغل به مرحله اجرا درآمده است **مزد گروه و پایه ، مزد مبنا را تشکیل می دهد** .

تبصره ۳- **مزایای رفاهی و انگیزه ای** از قبیل **کمک هزینه مسکن ، خواربار و کمک عایله مندی ، پاداش افزایش تولید و سود سالانه جزو مزد ثابت و مزد مبنا محسوب نمی شود** .

شرایط مزد

► ماده ۳۷- **مزد باید در فواصل زمانی مرتب و در روز غیر تعطیل و ضمن ساعات کار به وجه نقد رایج کشور یا با تراضی طرفین به وسیله چک عهده بانک با رعایت شرایط ذیل پرداخت شود** :

الف- چنانچه بر اساس **قرارداد یا عرف کارگاه ، مبلغ مزد به صورت روزانه یا ساعتی تعیین شده باشد** ، پرداخت آن باید پس از **محاسبه در پایان روز یا هفته یا پانزده روز یک بار به نسبت ساعات کار و یا روزهای کارکرد صورت گیرد** .

ب- در صورتی که بر اساس **قرارداد یا عرف کارگاه ، پرداخت مزد به صورت ماهانه باشد** ، این پرداخت باید **در آخر ماه صورت گیرد** . در این حال **مزد مذکور حقوق نامیده می شود**.

تبصره- **در ماه های سی و یک روزه مزایا و حقوق باید بر اساس سی و یک روز محاسبه و به کارگر پرداخت شود**

حق ماموریت

قانون کار

▶ ماده ۴۶- به کارگرانی که به موجب قرار داد یا موافقت بعدی به ماموریت های خارج از محل خدمت اعزام می شوند فوق العاده ماموریت تعلق می گیرد . این فوق العاده نباید کمتر از مزد ثابت یا مزد مبنای روزانه کارگران باشد . همچنین کارفرما مکلف است وسیله با هزینه رفت و برگشت آنها را تامین نماید .

تبصره- ماموریت به موردی اطلاق می شود که کارگر برای انجام کار حداقل ۵۰ کیلومتر از محل کارگاه اصلی دور شود و یا ناگزیر باشد حداقل یک شب در محل ماموریت توقف نماید .

مشاغل سخت و زیان آور

▶ ماده ۵۲- در کارهای سخت و زیان آور و زیرزمینی ، ساعات کار نباید از شش ساعت در روز و ۳۶ ساعت در هفته تجاوز نماید .

اضافه کاری و شرایط آن

▶ ماده ۵۹- در شرایط عادی ارجاع کار اضافی به کارگر با شرایط ذیل مجاز است :
الف- موافقت کارگر .

ب- پرداخت (۴۰٪) اضافه بر مزد هر ساعت کار عادی .

تبصره- ساعات کار اضافی ارجاعی به کارگران نباید از ۴ ساعت در روز تجاوز نماید (مگر در موارد استثنایی با توافق طرفین) .

تعطیلی جمعه و جمعه کاری

قانون کار

► ماده ۶۲- روز جمعه ، روز تعطیل هفتگی کارگران با استفاده از مزد می باشد .

تبصره ۱- در امور مربوط به خدمات عمومی نظیر آب ، برق ، اتوبوس رانی و یا در کارگاه هایی که حسب نوع یا ضرورت کار و یا توافق طرفین ، به طور مستمر روز دیگری برای تعطیل تعیین شود همان روز در حکم روز تعطیل هفتگی خواهد بود و به هر حال تعطیل یک روز معین در هفته اجباری است .

کارگرانی که به هر عنوان به این ترتیب روزهای جمعه کار می کنند، در مقابل عدم استفاده از تعطیل روز جمعه (۴۰٪) اضافه بر مزد دریافت خواهند کرد .

تبصره ۲- در صورتی که روزهای کار در هفته کمتر از شش روز باشد ، مزد روز تعطیل هفتگی کارگر معادل یک ششم مجموع مزد یا حقوق دریافتی وی در روزهای کار در هفته خواهد بود .

تبصره ۳- کارگاه هایی که با انجام ۵ روز کار در هفته و ۴۴ ساعت کار قانونی کارگرانشان از دو روز تعطیل استفاده می کنند ، مزد هر یک از دو روز تعطیل هفتگی برابر با مزد روزانه کارگران خواهد بود .

نوبت کاری

► ماده ۵۵ - کار نوبتی عبارت است از کاری که در طول ماه گردش دارد ، به نحوی که نوبت های آن در صبح یا عصر یا شب واقع می شود .

► ماده ۵۶ - کارگری که در طول ماه به طور نوبتی کار می کند و نوبت های کار وی در صبح و عصر واقع می شود (۱۰٪) و چنانچه نوبت ها در صبح و عصر و شب قرار گیرد ، (۱۵٪) و در صورتی که نوبت ها به صبح و شب و یا عصر و شب بیافتد (۲۲/۵٪) علاوه بر مزد به عنوان فوق العاده نوبت کاری دریافت خواهد کرد .

مرخصی استحقاقی

قانون کار

▶ ماده ۶۴- مرخصی استحقاقی سالانه کارگران با استفاده از مزد و احتساب چهار روز جمعه ، جمعا یک ماه است . سایر روزهای تعطیل جزو ایام مرخصی محسوب نخواهد شد . برای کار کمتر از یک سال مرخصی مزبور به نسبت مدت کار انجام یافته محاسبه می شود.

ذخیره مرخصی

- ▶ مرخصی ساعتی ماده ۷۰
- ▶ مرخصی بدون حقوق ماده ۷۲
- ▶ ماده ۶۶- کارگر نمی تواند بیش از ۹ روز از مرخصی سالانه خود را ذخیره کند .
۳ روز مرخصی اضافی برای ازدواج و فوت همسر ، پدر ، مادر و فرزندان ماده ۷۳
- ▶ مرخصی استعلاجی ماده ۷۴

شرایط کار اتباع خارجی

▶ ماده ۱۲۰- اتباع بیگانه نمی توانند در ایران مشغول به کار شوند مگر آن که اولاً دارای روادید ورود با حق کار مشخص بوده ، ثانياً مطابق قوانین و آیین نامه های مربوطه ، پروانه کار دریافت دارند .

تبصره- اتباع بیگانه ذیل مشمول مقررات ماده (۱۲۰) نمی باشند :

الف- اتباع بیگانه که که منحصر در خدمت ماموریت های دیپلماتیک و کنسولی هستند با تایید وزارت امور خارجه .

ب- کارکنان و کارشناسان سازمان ملل متحد و سازمان های وابسته به آنها با تایید وزارت امور خارجه .

ج- خبرنگاران خبرگزاری ها و مطبوعات خارجی به شرح معامله متقابل و تایید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی .

وظایف کارفرما در خصوص حق بیمه و زمان پرداخت آن

- ▶ ماده ۳۶ - کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می‌باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید.
- در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصا "مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود.
- تبصره - بیمه شدگانی که تمام یا قسمتی از درآمد آنها به ترتیب مذکور در ماده ۳۱ این قانون تأمین می‌شود مکلفند حق بیمه سهم خود را برای پرداخت به سازمان به کارفرما تأدیه نمایند ولی در هر حال کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه خواهد بود.
- ▶ ماده ۳۹ - کارفرما مکلف است حق بیمه مربوط به هر ماه را حداکثر تا آخرین روز ماه بعد به سازمان بپردازد. همچنین صورت مزد یا حقوق بیمه شدگان را به ترتیبی که در آیین‌نامه طرز تنظیم و ارسال صورت مزد که به تصویب شورای عالی سازمان خواهد رسید به سازمان تسلیم نماید. سازمان حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ دریافت صورت مزد اسناد و مدارک کارفرما را مورد رسیدگی قرار داده و در صورت مشاهده نقص یا اختلاف یا مغایرت به شرح ماده ۱۰۰ این قانون اقدام و مابه‌التفاوت را وصول می‌نماید هرگاه کارفرما از ارائه اسناد و مدارک امتناع کند سازمان مابه‌التفاوت حق بیمه را رأساً "تعیین و مطالبه و وصول خواهد کرد.

جرایم کارفرمایان در خصوص حق بیمه و زمان پرداخت آن

▶ عدم ارسال:

به استناد تبصره ۱ ماده ۱ قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط به منظور تشویق کارفرمایان به تأدیه دیون معوقه سنواتی بابت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان مصوبه ۱۳۸۷/۰۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی کارفرمایانی که از تنظیم و ارسال صورت مزد و حقوق بیمه شدگان به ترتیب مذکور در این قانون و آئین نامه موضوع ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی خودداری کنند یا به ترتیبی که موافقت قبلی سازمان مزبور معین می شود **در مورد ارسال صورت مزد یا حقوق عمل نکنند**، ملزم به پرداخت **جریمه نقدی به میزان ۱۰٪ مبلغ حق بیمه همان ماه می باشند**.

▶ عدم پرداخت:

به استناد ماده ۱۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده ۱۱۳ قانون برنامه توسعه سوم تمام یا بخشی از بدهی پرداخت نشده **به ازاء هر ماه تأخیر ۲٪ جریمه تعلق می گیرد**.

▶ جریمه حق الاجراء:

طبق آئین نامه اجراییه ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی :

ماده ۹۰ - حق اجرای عملیات اجرائی معادل نیم عشر مبلغ مندرج در برگ اجرائیه میباشد که پس از ابلاغ اجرائیه به بدهکار تعلق میگیرد. وصول حق الاجراء بهمان ترتیبی است که برای وصول بدهی مقرر شده است.

بخشودگی جریمه حق الاجراء:

ماده ۹۱ - چنانچه بدهکار ظرف مدت یکماه پس از ابلاغ اجرائیه ترتیب پرداخت بدهی خود را بدهد نصف حق الاجراء از او دریافت خواهد شد.

کمک ازدواج

► ماده ۸۵ - به بیمه شده زن یا مرد که برای اولین بار ازدواج می‌کند مبلغی معادل یک ماه متوسط مزد یا حقوق با رعایت شرایط زیر به عنوان کمک ازدواج پرداخت می‌شود.

۱- در تاریخ ازدواج رابطه استخدامی او با کارفرما قطع نشده باشد.

۲- ظرف پنج سال قبل از تاریخ ازدواج حداقل حق بیمه هفتصد و بیست روز کار را به سازمان پرداخته باشد.

۳- عقد ازدواج دائم بوده و در دفتر رسمی ازدواج به ثبت رسیده باشد.

تبصره ۱- مزد یا حقوق متوسط موضوع این ماده عبارت است از جمع دریافتی بیمه شده ظرف دو سال قبل از ازدواج که به مأخذ آن حق بیمه پرداخت شده است تقسیم بر ۲۴.

تبصره ۲- در صورتی که طرفین عقد ازدواج واجد شرایط مذکور در این ماده باشند کمک ازدواج به هر دو نفر داده خواهد شد.

حق اولاد

► ماده ۸۶ - کمک عائله‌مندی منحصراً تا دو فرزند بیمه شده پرداخت می‌شود (بموجب قانون اصلاح قوانین تنظیم جمعیت و خانواده ، شرط تعداد فرزند منتفی شده است) مشروط بر آن که:

۱- بیمه شده حداقل سابقه پرداخت حق بیمه هفتصد و بیست روز کار را داشته باشد.

۲- سن فرزندان او از هجده سال کمتر باشد و یا منحصراً به تحصیل اشتغال داشته باشند تا پایان تحصیل یا در اثر بیماری یا نقص عضو طبق گواهی کمیسیونهای پزشکی موضوع ماده ۹۱ این قانون قادر به کار نباشند.

میزان کمک عائله‌مندی معادل سه برابر حداقل مزد روزانه کارگر ساده در مناطق مختلف برای هر فرزند در هر ماه می‌باشد.

► ماده ۸۷- پرداخت کمک عائله‌مندی به عهده کارفرما می‌باشد و باید در موقع پرداخت مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت شود.

تبصره - هرگاه در مورد پرداخت کمک عائله‌مندی اختلافی بین بیمه شده و کارفرما حاصل شود به طریق مذکور در فصل حل اختلاف قانون کار عمل خواهد شد.